

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2951/2022
11.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Драгане Бољевић, Драгане Маринковић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници из радног односа тужиља АА из ..., ББ из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., чији је заједнички пуномоћник Јелена Вуковић адвокат из ..., против туженог Института за онкологију Војводине са седиштем у Сремској Каменици, кога заступа Оливер Зевеђи адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1860/22 од 16.05.2022. године, у седници већа одржаној 11.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1860/22 од 16.05.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1860/22 од 16.05.2022. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1469/2021 од 24.02.2022. године, у ставу другом, трећем, четвртном, петом, шестом, седмом, осмом, деветом, десетом и једанаестом изреке, тако што се **ОДБИЈАЈУ** као неосновани тужбени захтеви којима је тражено да се обавезе тужени да за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати тужиљи АА на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 95.861,75 динара са законском затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате и износ од 19.267,96 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 83.324,36 динара са законском затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате и износ од 15.908,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године, тужиљи ББ на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 55.203,75 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате и износ од 14.427,77 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 83.324,36 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате, као и износ од 15.908,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године, тужиљи ВВ на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 93.233,00 динара са законском затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате и износ од 18.826,82 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године и на име

регреса за коришћење годишњег одмора износ од 83.324,36 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате и износ од 15.908,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године, тужиљи ГГ на име трошкова за исхрану у току рада износ од 101.469,75 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате и износ од 20.093,25 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 83.324,36 динара са законском затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате и износ од 15.908,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године, као и да се обавезе тужени да тужиљама накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 160.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности до коначне исплате.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиље да туженом на име накнаде трошкова поступка исплате износ од 72.000,00 динара, свака у износу од по 18.000,00 динара, у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1860/22 од 16.05.2022. године одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1469/2021 од 24.02.2022. године којом је одбијен предлог туженог за прекид поступка (став први изреке), усвојен тужбени захтев (став други изреке) и обавезан тужени да за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати: тужиљи АА на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 95.861,75 динара са законском затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате и износ од 19.267,96 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 83.324,36 динара са законском затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате и износ од 15.908,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године (став трећи и четврти изреке); тужиљи ББ на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 55.203,75 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате и износ од 14.427,77 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 83.324,36 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате као и износ од 15.908,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године (став пети и шести изреке); тужиљи ВВ на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 93.233,00 динара са законском затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате и износ од 18.826,82 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 83.324,36 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате и износ од 15.908,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године (став седми и осми изреке); тужиљи ГГ на име трошкова за исхрану у току рада износ од 101.469,75 динара са затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате и износ од 20.093,25 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 83.324,36 динара са законском затезном каматом од 13.11.2021. године до исплате и износ од 15.908,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 12.11.2021. године (став девети и десети изреке) и да им накнади трошкове парничног поступка у износу од 160.500,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности до коначне исплате (став једанаести

изреке), а тужиле су ослобођене обавезе плаћања судских такси (став дванаести изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је, због погрешне примене материјалног права, благовремено изјавио ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, посебна ревизија туженог у овом спору је дозвољена ради уједначавања судске праксе по питању права запослених у јавним службама, којима се плате исплаћују у висини минималне зараде, на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, и усаглашавања са правним ставом који је усвојен на седници Грађанског одељења овог суда од 05.07.2022. године.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиле су у периоду од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године биле у радном односу код туженог и обављале послове ... са коефицијентом за обрачун плате од 6,83. У спорном периоду тужени је тужилама обрачунавао и исплаћивао тужилама плату на тај начин што је коефицијент њиховог радног места множио са основицом коју објављује Влада Републике Србије, након чега би добијени износ упоређивао са минималном зарадом и уколико би тако добијени износ био нижи од износа минималне зараде тужени је вршио доплату плате до висине минималне зараде. У листама за обрачун плате тужилца није посебно исказана накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Вештачењем је утврђена висина накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора према најповољнијим параметрима за туженог у тренутно важећим Посебним колективним уговорима у Републици Србији (накнада трошкова за исхрану у току рада у бруто износу од 250,00 динара на дневном нивоу, односно 175,25 динара нето, а накнада за регрес за коришћење годишњег одмора у висини 1/12 минималне зараде на месечном нивоу).

Код овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су тужбени захтев усвојили и туженог обавезали на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у спорном периоду чија је висина утврђена вештачењем, јер су закључили да у износу минималне зараде по дефиницији из члана 111. Закона о раду не може да буде садржана предметна накнада трошкова, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима, јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По мишљењу нижестепених судова, у ситуацији када је тужени тужилама исплаћивао минималну зарату следи да им није исплаћен топли оброк и регрес, па је тужени дужан да им ту накнаду исплати у износу утврђеном вештачењем, правном аналогијом, према критеријумима у упоредним важећим Колективним уговорима у Републици Србији за предузећа која се финансирају из буџета, који су били важећи у истом временском периоду на који се односи и предметно потраживање тужилца.

Врховни суд налази да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 1. Закона о јавним службама („Службени гласник РС“ бр. 42/91 ... 83/14) прописано је да се јавном службом у смислу овог закона сматрају установе, предузећа и други облици организовања утврђени законом, који обављају делатност односно послове којима се обезбеђује остваривање права грађана, односно задовољавање потреба грађана и организација, као и остваривање другог законом утврђеног интереса у одређеним областима.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3)). Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. наведеног закона, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а према ставу 2. истог члана коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019 и 58/2019) одређени су елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата, и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2), а основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3). Одредбом члана 102. важећег ПКУ, предвиђена су само права запосленог на накнаду за долазак и одлазак са рада, право на накнаду трошкова за време проведено на службеном путу у земљи, за време проведено на службеном путу у иностранству, као и за трошкове исхране за време проведено на службеном путу у земљи (дневнице за службено путовање у земљи), а што је било предвиђено и одредбом члана 101. раније важећег ПКУ.

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 113/17), у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде. Одредбама члана 118. став 1. тач. 5) и 6) Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, поред осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора, а ставом 2. овог члана прописано је да висина трошкова из става 1. тачка 5) овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено (члан 2. став 2).

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник бр. 44/01...58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у здравственим установама.

У конкретном случају, тужиље су запослене у здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун њихових плата, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену одредаба члана 118. став 1. тач. 5) и 6) Закона о раду, као и да посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 106/18), као ни Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 96/19 и 58/20), нити претходно важећим Посебним колективним уговором из 2010. године. С обзиром на то да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у утуженом периоду тужиљама исплаћивана кроз коефицијент за обрачун плате, тужиљама не припада право на додатну исплату накнаде ових трошкова коју тужбом потражују, без обзира на чињеницу да им је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Одлука о трошковима поступка, садржана у трећем ставу изреке, донета је применом члана 165. став 2. у вези са чланом 153. став 1. и чланом 154. ЗПП. Туженој су, у складу са опредељеним захтевом, признати трошкови за одговор на тужбу у износу од 9.000,00 динара, приступ заступника тужене на три одржана рочишта у износу од укупно 27.000,00 динара, за састав жалбе и ревизије у износу од по 18.000,00 динара. Ове трошкове тужиље су дужне надокнадити туженој на једнаке делове, у складу са чланом 160. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**